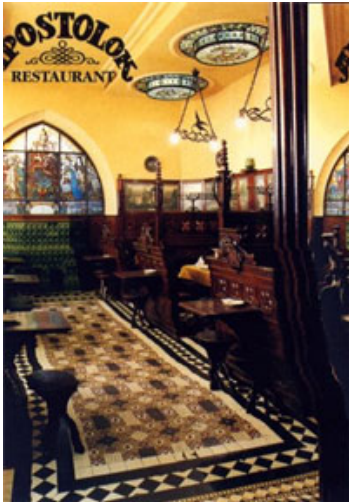

Vonzatos igék

munkalap

Egészítse ki a novellát a megfelelő névszóragokkal!

Örkény István¹: Matematika (1940)

“Beültek az Apostolok..... A kiváló fizikus egy pohár vermut.....
vágyott, Szilágyinak sör..... volt gusztusa². Aztán mégis másképp
alakultak a dolgok. Persze, a kiváló fizikus megmaradt a
vermutja....., mert a tudomány nem fér össze szeszélyes
rögtönzések....., kósza ötletek.....; Szilágyi viszont, ez a haspók³, ha
étel..... látott maga előtt, nem ismert megállás.....

Előbb csak öt pogácsa..... evett, álmodozva, oda se figyelve.

Aztán észrevett egy tálcan egy diókrémtorta..... A torta után még
egy sör..... ivott, s közben felötlött benne — ami pedig elég valószínűtlenül hangzott —, hogy
hátha van a konyhán marinírozott ponty. Ettől, mondta, miután megegedgette a ponty....., ő
már úgyszólván jóllakott. Rendelt ugyan még egy húsleves..... finommetélttel és egy adag
lencse....., némi füstölt hússal a tetején, de azt már csak majszolta, szemelgette. Utána nem
evett semmit a világon; otthon, mondta, várja a meleg vacsora. Fizessünk, mondta a kiváló
fizikus....., mert a mama olyan, mint egy óramű, s ha ő csak öt perc..... késik a vacsoránál,
már lesi a csengő....., ideges.

Amit evett s ivott, Szilágyi mondta be a fizetőpincérnek; öt évre visszamenően minden falat
étel..... emlékezett. A pincér, miután összeadta a számok....., letett egy cédula..... az asztal
sarka..... És azt mondta:

— Tizenegy-hús.

A nagy fizikus már a zsebe..... nyúlt volna, de útközben hirtelen megállt a keze.

— Nem akarom ön..... megbántani — mondta, egy mentegetőző mosollyal. — De azt hiszem,
ez csak tizenegy-tíz....”⁴

¹ Örkény István (1912-1979): író, színházi dramaturg, vegyészmemők, gyógyszerész

² gusztusa = étvágya

³ haspók = aki imád enni

⁴ A novella folytatása megtalálható itt: www.magyarora.com/magyar/literature.html

Vonzatos igék

megoldások

Beültek az Apostolok**ba**. A kiváló fizikus egy pohár vermut**ra** vágyott, Szilágyinak sörre volt gusztusa. Aztán mégis másképp alakultak a dolgok. Persze, a kiváló fizikus megmaradt a vermutjána**l**, mert a tudomány nem fér össze szeszélyes rögtönzésekkel, kósza ötletekkel; Szilágyi viszont, ez a haspók, ha ételt látott maga előtt, nem ismert megállást.

Előbb csak öt pogácsát evett, álmodozva, oda se figyelve. Aztán észrevett egy tálcán egy diókrémtortát. A torta után még egy sört ivott, s közben felötlött benne — ami pedig elég valószínűtlenül hangzott —, hogy hátha van a konyhán marinírozott ponty. Ettől, mondta, miután megeddegélte a pontyot, ő már úgyszólván jóllakott. Rendelt ugyan még egy húslevest finommetélttel és egy adag lencsét, némi füstölt hússal a tetején, de azt már csak majszolta, szemelgette. Utána nem evett semmit a világon; otthon, mondta, várja a meleg vacsora. Fizessünk, mondta a kiváló fizikusnak, mert a mama olyan, mint egy óramű, s ha ő csak öt percet késik a vacsoránál, már lesi a csengőt, ideges.

Amit evett s ivott, Szilágyi mondta be a fizetőpincérnek; öt évre visszamenően minden falat ételre emlékezett. A pincér, miután összeadta a számokat, letett egy cédulát az asztal sarkára. És azt mondta:

— Tizenegy-hús.

A nagy fizikus már a zsebébe nyúlt volna, de útközben hirtelen megáll a keze.

— Nem akarom önt megbántani — mondta, egy mentegetőző mosollyal. — De azt hiszem, ez csak tizenegy-tíz...

2. Most gyorsan fordítsa le az alábbi kifejezéseket az anyanyelvére!

Magyarul	Az anyanyelvemen
beül vhova	.....
vágyik vmire	.....
gusztusa van vmire	.....
megmarad vminél	.....
összefér vmivel/vkivel	.....
ismer vmit / vkit	.....
eszik vmit	.....
észrevesz vmit / vkit	.....
lát vmit / vkit	.....
iszik vmit	.....
megeszik / megeddegél vmit	.....
rendel vmit	.....
mond vkinek vmit	.....
késik vhonnan vmennyit (<i>vmennyi időt</i>)	.....
les vmit / vkit , emlékezik vmire / vkire	.....
összead vmit	.....
letesz vmit vhova	.....
nyúl vhova	.....
megbánt vkit	.....

v = vala- → vmit = valamit, vmire = valamire etc.

3. Íme, a - kissé abszurd - történet vége:

És letette az asztalra ezt a cédulát is.

A kiváló fizikus persze oda se nézett. Kellett is őneki papír, ceruza! Naprendszer, tejutak, kozmoszok úsztak az agyvelejében, de éppen ezért, szerényen és halkán, csak annyit mondott, hogy véleménye szerint a kedves főúr összeadása téves. A helyes végösszeg: tizenegy-tíz... És hozzátette, az ő finom mosolyával:

— Bocsásson meg, hogy vitatkozom. Én Albert Einstein vagyok.

A főpincér rámeredt.

— Istenem — mondta, alig hallhatóan. Ó, hogy ő erre nem jött rá magától! Hiszen ez egy világhírű, jellegzetes arc! Hajlongva elhátrált a szomszéd asztalhoz, reszkető kézzel meghegyezte a ceruzát, aztán elővett egy nagyobb papirost, és szépen, kalligrafikusan újra egymás alá írta a számokat. Összeadta. Újra összeadta. Harmadszor is összeadta. Homlokát verejték lepte el. Aztán fölkel, és rogyadozó térdekkal elment a söröző hátsó részébe. Odahívott még egy pincért és Fröhlich urat, a söröző tulajdonosát. Hatalmas kockákra osztott ívpapírosokat hoztak, és külön-külön elvégezték az összeadásokat. Utána összehajoltak, susogtak.

— Mélyen tisztelt professzor úr — lépett oda Fröhlich úr. — Meg se merem mondani, ami a szívemet nyomja. A mi gyarló képességeink szerint a számla végösszege tizenegy-húsz. Ne tekintsék ezt részünkről kicsinyességnek, mi akkor lennénk a legboldogabbak, ha fizetés nélkül vendégül láthatnánk egy ilyen világnagyságot... A mi főpincérünk azonban harminc éve működik a pályán, és mellesleg négygyermekes családapa. Ő ebből a tit fillérből presztízskérdést csinál.

Einstein professzor megértően bólintott. Egy szempillantásra behunyta a szemét, gondolatban végigfutott a számsoron, a vermuttól kezdve a lencsefőzelékig. Aztán sóhajtott.

— Kedves barátaim — mondta. — Úgy ülök itt, mint egykor Galilei az egyházi bíróság előtt. De mit tehetnék? A tudomány nem ismer presztízskérdést, és én — bár nincsenek gyermekeim — ugyanúgy szégyellném a tévedésemet, mint az igen tisztelt főpincér úr az övét... Vagyis, ezt a vitás kérdést el kell dönteni.

Fröhlich úr bólintott.

— A söröző személyzetének is ez a véleménye.

— Talán az itt a baj — folytatta tűnődését a kiváló fizikus —, hogy mindnyájan túl vagyunk terhelve számokkal, és a feladat kicsi nekünk... Nincs véletlenül egy ember a közelben, aki nem végzett egyetemet, nem érettségizett, és épp csak hogy el tud végezni egy összeadást? Ilyen apró vitát csak törpék dönthetnek el.

És minő szerencse! Van az Apostoloknál egy süketnéma csapos. Odahívták. Leültették. A vermuttól a lencsefőzelékig elébe tették a számoszlopot. Szuszogott. Nyögött. Sóhajtozott. Izzadt. Húsz percig tartott, amíg elvégezte az összeadást. Átadta az eredményt Fröhlich úrnak.

Fröhlich úr nem szólt semmit. Egy pillantást vetett az eredményre, s átadta az első fizetőpincérnek, aki továbbította a másodiknak, aki némán letette a nagy fizikus elé.

Albert Einstein felállt, leszámolta a pénzt, bőséges borralalóval megtetézve. És így szólt, a világ legszerényebb mosolyával:

— Uraim! Albert Einstein tévedett. Isten velük.

A személyzet sorfalat állt, és mélyen meghajolt a modern fizika úttörője előtt. Némán kísértáltak az étteremből. Kint az utcán Albert Einstein — aki már nem mosolygott, sőt, nagyon gondterhelt arcot vágott — megkérdezte Szilágyitól:

— Mi a véleményed erről a dolgról, barátom?

— Nekem haza kell sietnem vacsorázni — mondta Szilágyi. — De azt hiszem, ezen a világon nem lehet segíteni.

1940

A történethez még egy gyakorlat tartozik: [Örkény, Einstein és a múlt idő](#)